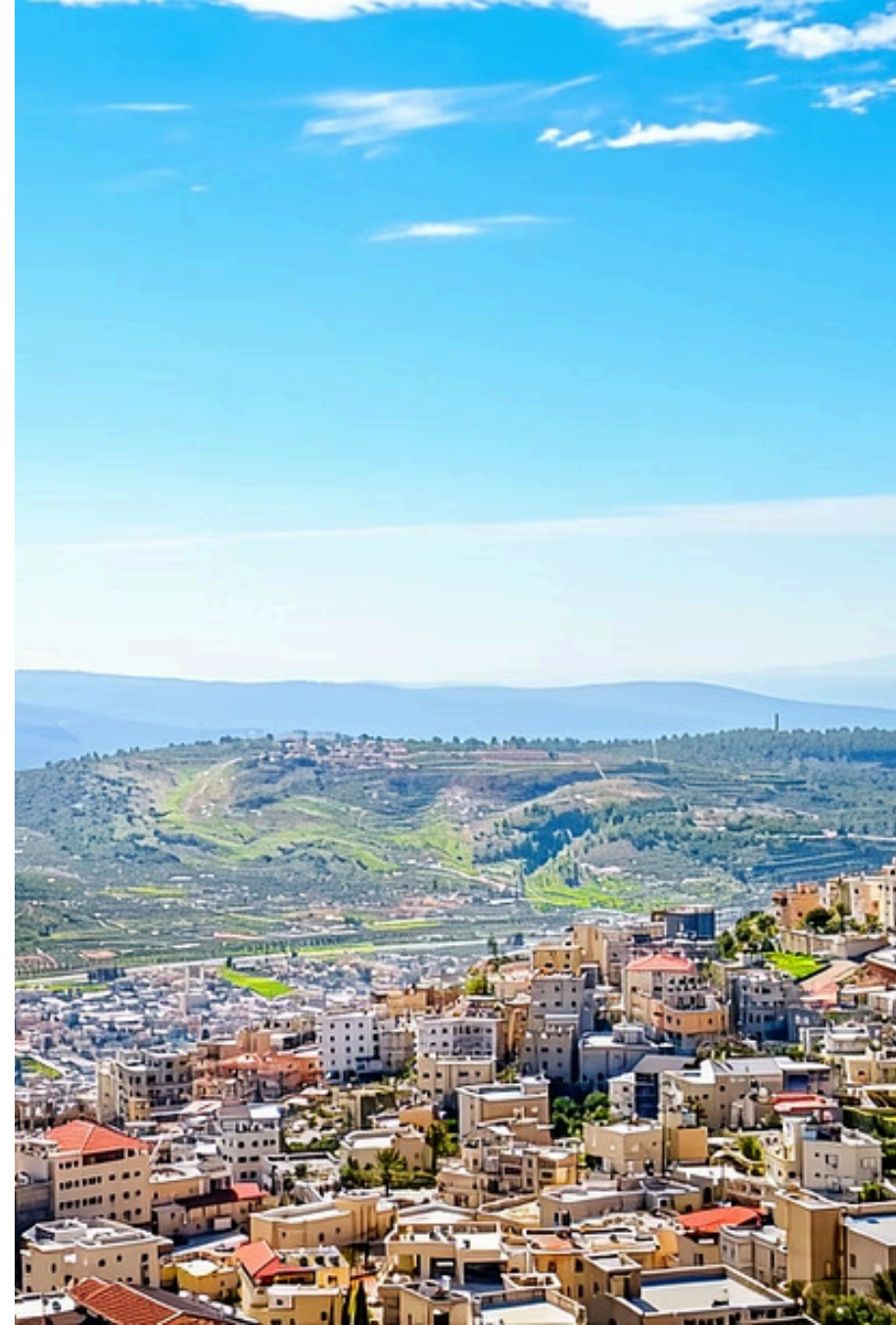

חוסן בעת משבר: תמונת מצב ומפת הזדמנויות

רשת קודרה - מרץ 2026

תמונת מצב לקהילה
הפילנתרופית

שלושה ממדים – מערכת אחת

אנחנו מסתכלים על המציאות דרך שלושה ממדים מחוברים. פגיעה באחד מהם משפיעה מיד על האחרים. התובנה המרכזית: המשבר שאנחנו רואים היום אינו רק ביטחוני, אלא **משבר מערכתי קהילתי**.

חוסן נפשי

בריאות נפשית, תמיכה רגשית, רצף חינוכי

חוסן כלכלי

יציבות עסקית, הכנסה משפחתית, ביטחון תזונתי

חוסן אישי

ביטחון פיזי, מרחבים מוגנים, היערכות קהילתית לחירום

ביטחון פיזי: פערים קריטיים בתשתיות מיגון

היקף הפגיעה

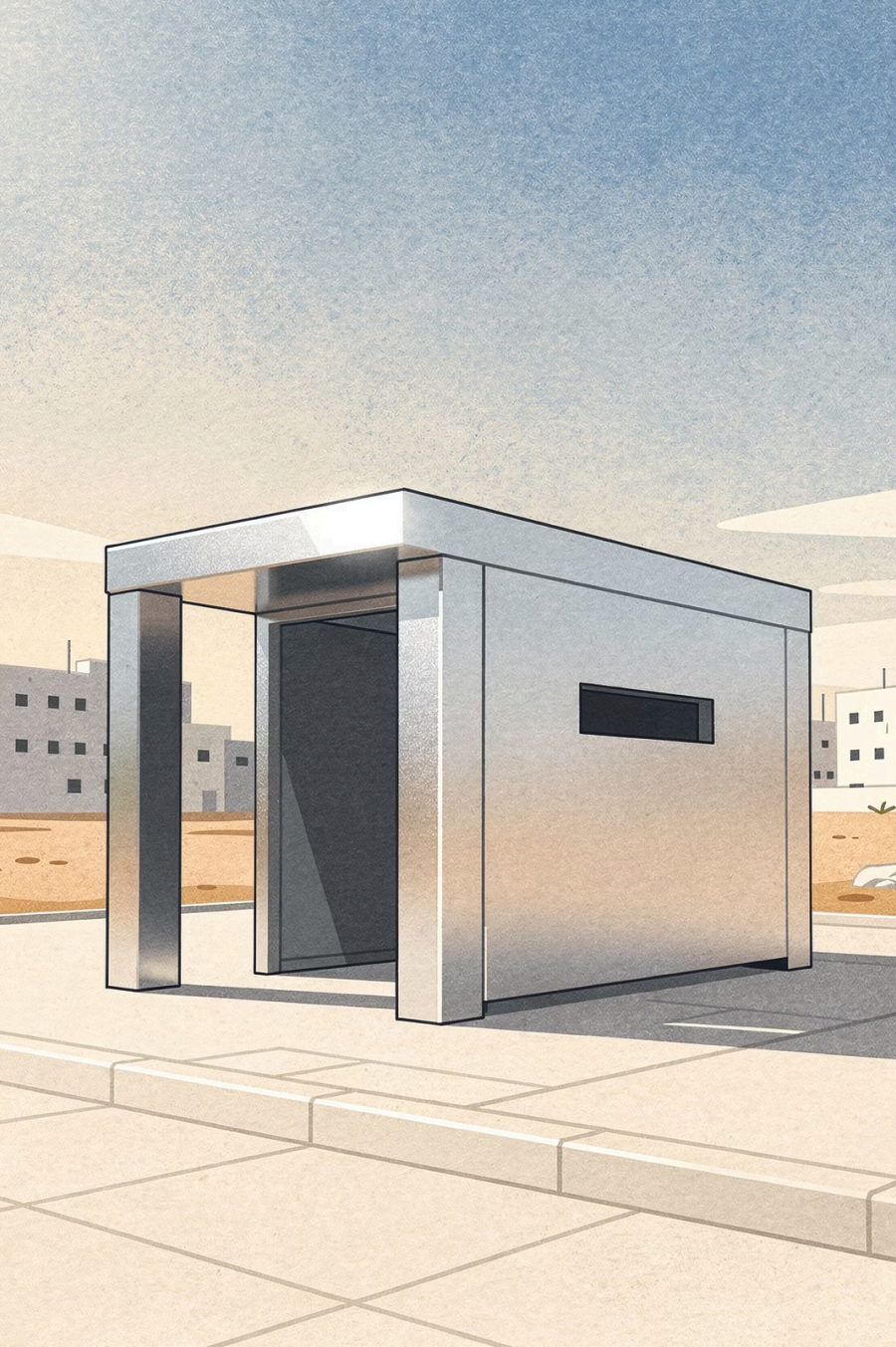
41% מהחברה הערבית חיים ללא מרחבים מוגנים. בקהילות הבדואיות בנגב: כ־120 אלף אנשים ללא כל תשתית מיגון.

שני איומים במקביל

מחסור בצוותי חירום, ציוד והיערכות מסודרת. האלימות והפשיעה הפנימית לא נעלמות בזמן מלחמה, הן פשוט מקבלות פחות תשומת לב.

ההזדמנות הפילנתרופית

לא רק לספק ציוד, אלא לבנות מערכות קהילתיות מתפקדות.

חוסן כלכלי: משבר שקט ועמוק

הכלכלה בחברה הערבית נשענת על עסקים קטנים, שירותים ותנועה יומיומית בין יישובים, מערכת מסורתית שמגבלות תנועה פוגעות בה מיידית.

פעילות עסקית

ירידה חדה בפעילות עסקית וביטול שוקי רמדאן – עוגן כלכלי משמעותי

הכנסה משפחתית

ירידה בהכנסות משפחתיות ועלייה באי-ביטחון תזונתי – 58% חווים חוסר ביטחון תזונתי

עוני ומצוקה

שיעור עוני של 63%. עמותת אמאנינא מדווחת על עלייה ניכרת בפניות לאספקת צרכים הומניטריים בסיסיים

בריאות הנפש: האתגר לטווח הארוך

פערים קריטיים בנגישות

רק **28 מתוך 158 יישובים ערביים** כוללים שירותי בריאות נפש (דו"ח מבקר המדינה). כ-**90%** מהזקוקים לטיפול אינם מקבלים מענה (מרכז מענא).

תת-ייצוג מקצועי

- 1.4% בלבד מהפסיכולוגים הקליניים הם ערבים
- 1.9% מהפסיכיאטרים
- 2.5% מפסיכיאטרי הילדים

עומק המשבר

שיעורי פוסט-טראומה, דיכאון וחרדה גבוהים משמעותית מהחברה היהודית. חשיפה לאלימות: כ-**85%** מהאוכלוסייה. שימוש בשירותים: **6.2%** בלבד.

אין כיום מודל סדור לטיפול בטראומה מצטברת בחברה הערבית. רוב היוזמות זמניות ותלויות מענקים (**52.9%**).

ילדים בסיכון: פגיעה חינוכית ורגשית

סקר של **עמותת ג'יואר** (270 הורים) חושף תמונה קשה: כשליש מהילדים בבית הספר היסודי אינם לומדים באופן רציף – בעיקר בשל חסמים טכנולוגיים.

45%

אובדן עניין

מהילדים איבדו עניין בלימודים
ופעילויות

56%

ירידה לימודית

מההורים מדווחים על ירידה
ברמה הלימודית

94%

שינוי רגשי

מהילדים מראים שינוי
רגשי/התנהגותי – עדות למשבר
פסיכו-חברתי מתמשך

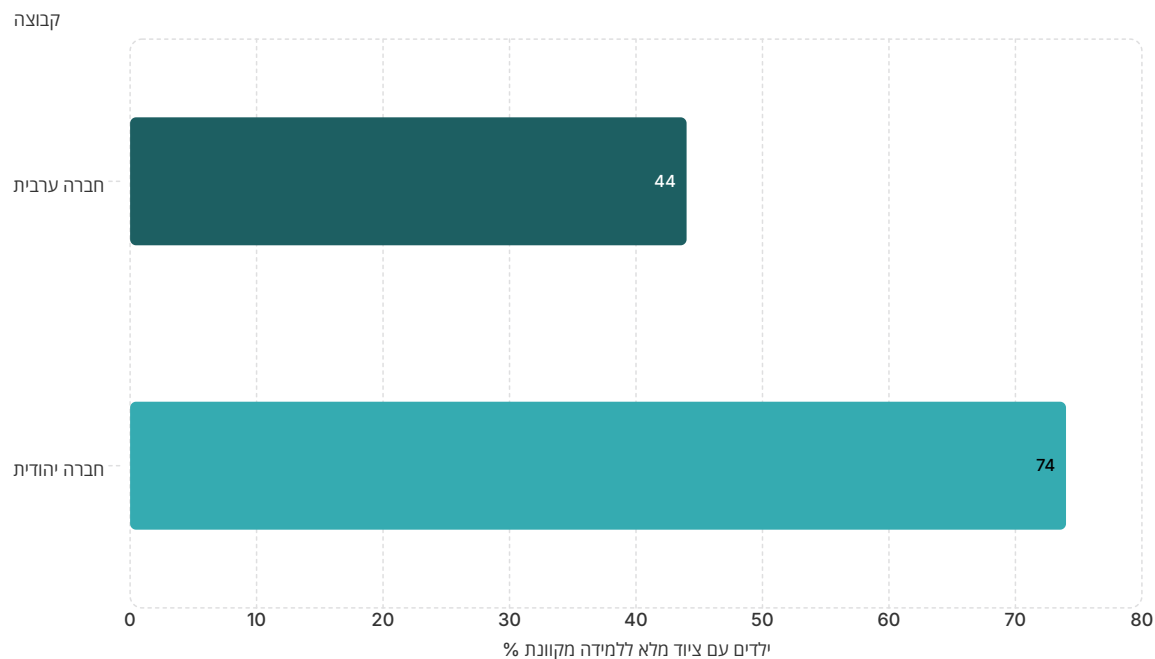
32%

עצבנות ומתח

מהילדים מראים עצבנות או
מתח מוגבר

פער דיגיטלי: נתוני מבקר המדינה 2026

המשמעות

יותר ממחצית הילדים בחברה הערבית חסרים ציוד בסיסי ללמידה דיגיטלית. הפער הוא לא רק רגשי, הוא פוגע בהזדמנויות עתידיות.

נדרשת גישה משולבת המחברת בין **תמיכה נפשית, חינוך וקהילה**, ולא פתרונות נקודתיים בלבד.

פעולת קודרה: מגיבים ומאיצים

בשנים האחרונות קודרה פעלה לחבר בין תורמים לארגונים, להפעיל מענקים משלימים ומעגלי נתינה, כולל תמיכה בעשרות יישובים בהצטיידות לחירום ועשרות עמותות ופרויקטים.

הגברת מעורבות פילנתרופית

הרחבה משמעותית של המענקים המשלימים ומעורבות חברי הרשת

מעגלי נתינה של מעמד הביניים

יצירת מעגלי נתינה בחברה הערבית הפועלים בצורה מתואמת ואסטרטגית

מגיבים → מאיצים

מעבר מתגובה למשברים להאצת פתרונות מערכתיים ארוכי טווח

מיפוי קודרה: תמונת מצב מהשטח

16 ארגונים | גליל, משולש, נגב

שחיקה תפעולית וכלכלית של הארגונים

הארגונים מתמודדים עם עומס הולך וגובר לצד קשיים בגיוס משאבים ופגיעה ביכולת התפעולית השוטפת.

פערים קריטיים

- מיגון
- תשתיות
- נגישות

עלייה חדה בצרכים

- מזון
- תרופות
- תמיכה נפשית

ארגונים הם קו ההגנה הראשון, אך ללא משאבים מותאמים

הערך של קודרה

תרגום צרכים מהשטח למענים ממוקדים, מהירים ואפקטיביים

תובנות מהשטח: ארבע מגמות מרכזיות

1 חזרה למודלים קהילתיים

כמו בקורונה – התארגנויות מהירות, עלייה בהתנדבות. הפעם ניכרת יכולת גבוהה יותר לייצר מענים עצמאיים, כפי שנראה בזחיר ובכפר קאסם.

3 עלייה במעורבות הורית

הורים לוקחים תפקיד פעיל יותר בחינוך ורווחה – שובר דפוס מתמשך של ריחוק בין הורים למערכת החינוך.

2

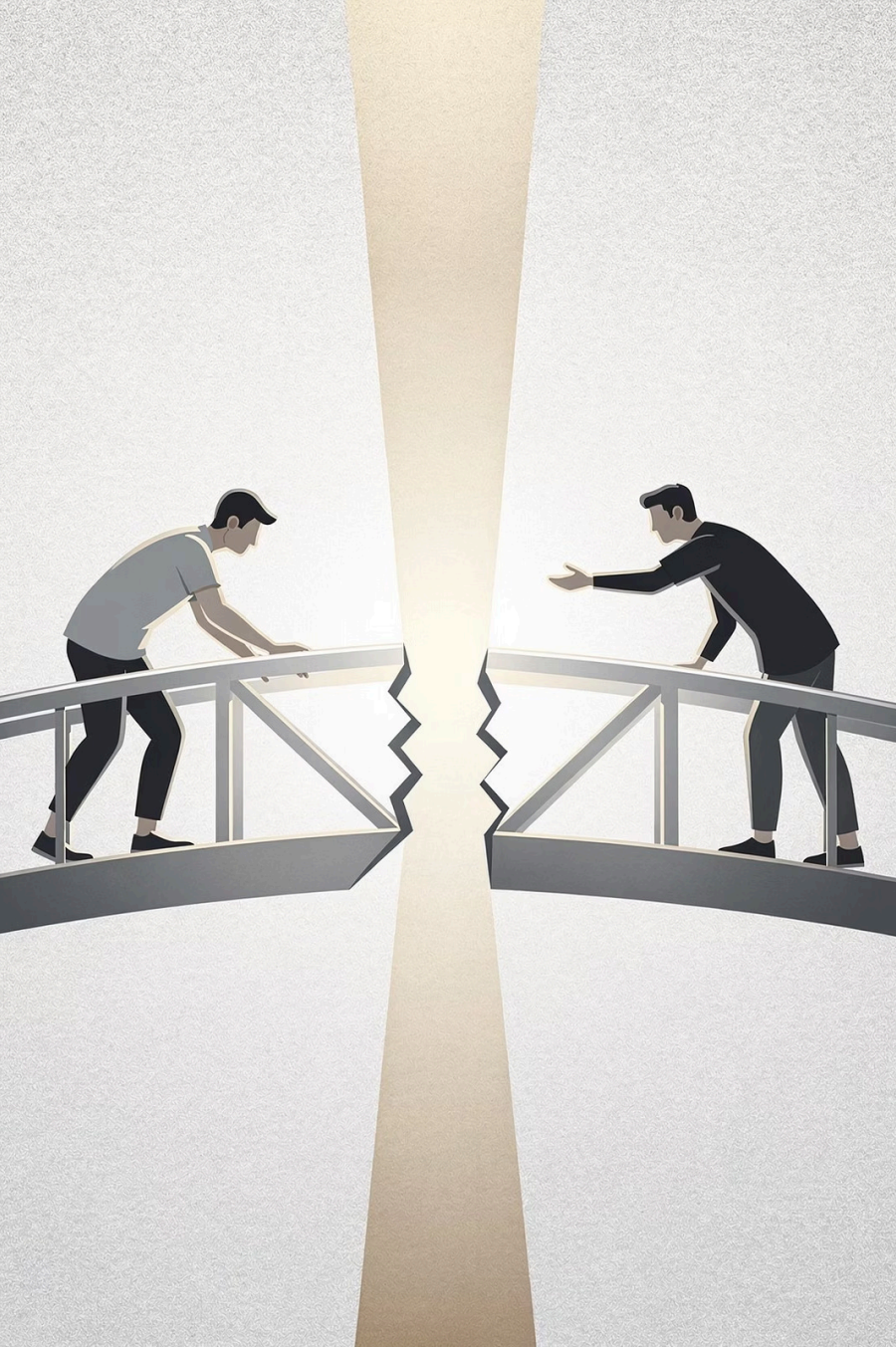
חשיפה רב-מרחבית

החברה הערבית מושפעת במקביל מהמציאות הישראלית ומהעולם הערבי (דובאי ומעבר לה) – מה שמעצב תודעה וציפיות חדשות.

4

לגיטימציה לשיח נפשי

בריאות הנפש מקבלת תהודה רחבה יותר, עם פתיחות גוברת לפנייה לעזרה ולהכרה בצרכים רגשיים.

תובנה מסכמת: חלון הזדמנויות

אנחנו לא מתמודדים רק עם צרכים, אלא עם מערכת חוסן שלמה שדורשת חיזוק כולל.

תקופת החירום אינה רק מחדדת פערים, היא גם יוצרת **חלון הזדמנויות לבנייה מחדש** של מערכות קהילתיות, חינוכיות וטיפוליות, מתוך תנועה פנימית של הקהילה עצמה.

פחות פרויקטים מבודדים

יותר גישות מערכתיות ומשולבות

פחות תגובה בלבד

יותר השקעה בבניית יכולת ארוכת טווח

תודה רבה